Når fargene kommer innenfra

Det er ny regjering og fokus er på budsjettet, der kunstnere opplever å bli nedprioritert. Kunstneraksjoner er på gang, slik de var i 70-åra. Spørsmålet er om vi vet å verdsette kunstuttrykk som vitale elementer i samfunnet? Tenk bare på hvilke fantastiske kolorister vi har i malerkunsten!

Som den fargenerd jeg er samler jeg på personlige paletter – noe jeg tror alle har i seg, men som kommer sterkere fram hos kunstnerne. Jeg tror vi alle kan sanse verdien av dette.

Sterk tematikk

Det var Munch-år i 2013, og tusenvis av folk har sett utstillingene på de ulike museene.

Edvard Munch har så kraftfull tematikk i sine malerier at en lett glemmer hvor dyktig han var i fargebruken. Hans kolorisme har inspirert rekker av kunstnere, også i samtid.

Munchs palett var ekspressiv og kontrastfylt, og fargene har både en visuell karakter og en psykologisk betydning. Særlig ser vi en tendens til å la blåfargene gå mot det fiolette, noe som ofte gir bildene en ”urovekkende” karakter. Jeg kunne fortsett å analysere, men kanskje man selv skal gå inn i maleriene og la impulsene komme?

Fargene lar seg dessuten transformere til både romlige forhold og til ulike designområder. Vi tåler mer ekspresjonisme enn vi aner.

Mette L´Orange er billedkunstner og sivilarkitekt, ansatt ved Kunsthøgskolen i Bergen. Foto: Privat

Hemmelige fargekoder

Den nålevende kunstneren Bjørn Carlsen blir ofte sammenlignet med Edvard Munch. Han er også ekspresjonist, men en annen type ekspresjonist, der tematikken ikke alltid er så tilgjengelig. Fargene er imidlertid vel så kraftfulle som hos mesteren, om enn med et annet betydningsinnhold.

En annen norsk kolorist er Gerd Tinglum, som er professor på Kunst-og designhøgskolen i Bergen. Som konseptualist har hun laget sitt eget kodete fargespråk, som hun bruker både i tradisjonelt maleri og i utsmykkinger. Vi får ikke vite disse kodene, de er hennes hemmelighet, og de gir henne klare føringer i arbeidet. En slik metode kan benyttes også av designere og arkitekter.

Viktig kunst

Den samtidskunstneren som kanskje assosieres sterkest med Munch er Bjarne Melgaard.

Han er nå aktuell med utstilling i Astrup Fearnley Museet på Tjuvholmen.

Bjarne Melgaard er norsk billedkunstner, født i Sidney i Australia, og regnes som en av de mest betydningsfulle nålevende i internasjonal sammenheng.

Melgaard er utdannet ved Statens kunstakademi i Oslo, Jan van Eyck-akademiet i Maastricht og Rijksakademie i Amsterdam. Han bor og arbeider i New York. Verket Confessions of a Recovering Minimalist (1996) er av Morgenbladet kåret til et av Norges 12 viktigste kunstverk mellom 1945 og 2005.

Melgaard er kjent for sine kontroversielle uttrykk i malerier, installasjoner, foto og videoverk. Maleriene

preges av tegning, tekst og farge, men det er fargene jeg vil fremheve her.

Som hos Munch er tematikken i hans kunst så sterk at det formmessige og symbolske griper vår bevissthet først, men Melgaards palett er både personlig og svært fargesterk, til tider svært vakker. Ikke minst er han imponerende dyktig og djerv i utførelsen.

Malerier og psykologi

Hvis en først skal feire kunsten, er det til slutt betimelig å bevege seg ut av Norge, til Venezia, der den 55. Kunstbiennalen er avholdt. Her kunne den ivrige betrakter se tusenvis av verk. Spesielt interessant er likevel i relasjon til de nevnte kunstnere, og spesielt Munch, maleriene til Carl Gustav Jung (1875-1961). Den sveitsiske psykiateren var en sentral person i den tidlige psykoanalytiske tenkningen og senere grunnleggeren av den analytiske psykologien som er en egen dybdepsykologi distinkt fra psykoanalysen.

Han var spesielt opptatt av det ubevisste, slik mange kunstnere er, og hans malerier var en del av hans ”Røde Bok”, som er betraktet som et av de mest sentrale verk i psykologiens historie. Det er derfor spennende å spekulere på fargenes meningsinnhold i disse bildene.

Som en herlig ukomplisert motvekt kunne man også nyte en fantastisk installasjon av krydder i de vakreste farger – særdeles unorsk! En sanseopplevelse som minner om fargenes kraft på alle områder i livet.

Om forfatteren:
Mette L´Orange er billedkunstner og sivilarkitekt ansatt ved Kunsthøgskolen i Bergen. Hun arbeider også med maleri, utsmykking og romlige installasjoner, og har fokus på farger i to og tre dimensjoner.